

S A J T Ó K Ö Z L E M É N Y

CQ-teszt: mérhetővé vált a kreativitás

A Lullenstydy kutatócsoport Tallér József vezetésével kidolgozta a CQ mérésére alkalmas kreativitástesztet.

A teszt segítségével a vizsgálat elvégzőinek CQ (Creativity Quotient - kreativitáshányados) értéke határozható meg. Az eredmény egyetlen számérték, melynek nagysága arányos a kreativitás mértékével.

A CQ – akárcsak az IQ (intelligenciahányados) – átlagos értéke 100. A 80 alatti érték alacsony, míg a 120 feletti magas kreativitást jelez; az igazán kiemelkedő kreatív képességekkel rendelkezők CQ-ja 140 és 160 közötti.

A vizsgálat bevezetésével fel kívánjuk frissíteni a „kreativitás” szó eredeti jelentését, hogy ez a kifejezés újra az alkotó, a teremtő gondolkodás szinonímája legyen.

A teszt felvétele a Brain Pattern Service (BPS) eljárás keretein belül történik. E módszer a rejtett kreatív képességek felszínre hozására alkalmas. A BPS alkalmazható a kreativitás serkentésére önállóan, azaz tesztelés nélkül is. Ilyenkor az eljárás kreativitásfejlesztésként, –tréningként használható.

A korábbi kreativitástesztekkel ellentétben a most kifejlesztett teszt magas pontszámot adó kitöltése nem tanulható meg, így eredménye jóval megbízhatóbb. A számszerű CQ pedig összehasonlíthatóvá és pontosan értelmezhetővé teszi a teszteredményeket.

További információ, jelentkezés a tesztre és BPS-re:

<http://krea.lullenstydy.com>

Lullenstydy kutatócsoport

*“A képzelet sokkal fontosabb, mint a tudás. A tudás véges. A képzelet felöleli az egész világot.”
(Albert Einstein)*

A kreativitás

A kreativitást gyakran egyszerűen "alkotóképességnek" nevezik. Ez a fordítás, bár nem teljesen helytelen, mégsem fedti pontosan az eredeti szó jelentését.

Ha valakire azt mondjuk: rendelkezik alkotóképességgel, akkor ezt többnyire valamilyen kész termék, a már megalkotott produktum alapján állapítjuk meg. Azaz e megállapításba beleértjük azt is, hogy az alkotóképesnek nevezett személy valamilyen jól körülhatárolható dolgot hozott létre (vagy a legjobb úton van ahhoz, hogy ilyeneket létrehozzon): képet, szobrot készített, könyvet írt, házakat tervezett - és mindezt bizonyos önállósággal, többnyire kiemelkedő színvonalon tette és teszi.

A kreativitás ezt is jelenti, de a fogalom terjedelme ennél szélesebb. Meghatározható tehát a létrejött produktummal, s valóban joggal mondhatjuk kreatívnek azt, aki önálló, eredeti tárgyakat, dolgokat hoz létre.

De ugyancsak meghatározhatjuk a kreativitást magával a kreativitás folyamatával, e folyamat mozzanataival. Lehet, hogy e folyamat végterméke nem lesz mindig egy vagy több olyan konkrét tárgy, amely esztétikai, logikai, funkcionális vagy bármely más szempont alapján pontosan, egzakt módon elbírálható, leírható, "körüljárható". Lehet, hogy e produktum alig lesz nyomonkövethető, azaz csak hosszú távon ellenőrizhető termék lesz, s még az is lehet, hogy valahol másban, másokban, mások tetteiben fog valamikor realizálódni.

A kreatív gondolkodással, a kreativitás mibenlétével és fejlesztésével foglalkozva a fogalomnak csak ez, az alkotóképességnél szélesebb értelmű felfogásmódja használható. Érzékelhető belőle az is, hogy nem csupán a nagy és kiemelkedő egyéni produkciók gazdáit célszerű bevonni az alkotóvá válás törekvéseibe, hanem azoknak a kreatív fejlesztését is, akik esetleg a mások által szervezett, vezetett kreatív folyamatokba kapcsolódnak be, de ott felhasználva saját kreativitásukat, eredeti, ötletes, rugalmas módon tudnak azokban részt venni.

"A képzelet sokkal fontosabb, mint a tudás. A tudás véges. A képzelet felöleli az egész világot."
(Albert Einstein)

Mi a kreativitás?

A hagyományos, iskolai oktatás negatívuma, hogy feladatmegoldási rendszere alapvetően diszkurzív, így háttérbe szorítja az intuitív módszereket. Az iskolai tantárgyak a jelenségeket változatlan alaptermészetűeknek mutatják be - hiszen céljuk a fő törvényszerűségek feltárása, annak tudatosítása: ha egy jelenség alaptermészete változatlan, úgy joggal elvárhatjuk tőle, hogy a múltban ugyanazokat a törvényszerűségeket hordozza, amelyek viselkedését a jövőben is meghatározzák.

Ez a szemléletmód természetesen nem írható egyértelműen az oktatás rovására, hiszen nemcsak az iskolában, de a mindennapi életben is önkéntelenül előnyben részesítjük azokat a problémákat, amelyek egyetlen, egyértelmű megoldással rendelkeznek. Ezek tűnnek "ésszerű", vagy tökéletes feladatoknak. Ez a gondolkodásmód mindaddig helytálló is, ameddig egzaktan jól körülhatárolható, steril problémákkal állunk szemben. Amint azonban a feladatok bonyolultsága egy bizonyos szint fölé emelkedik, úgy vezetnek egyre inkább kudarcra a diszkurzív módszerek. S ez a szint nem is olyan magas, mint ahogy azt első pillanatban gondolnánk - hiszen akár egy levél megírása, akár egy ház felépítése is beláthatatlanul sokféleképpen lehetséges, még az eleve adott paraméterek, feltételek betartása és az elérni kívánt cél figyelembe vétele mellett is.

A valódi értelemben vett alkotó gondolkodást éppen a kreativitás különbözteti meg a rutinfeladatok megoldásától, a megtanult leckék felmondásától - és az alkotó gondolkodásra felnőtt korokban jóval nagyobb szükségük lenne az egykori diákoknak, mint a lexikális ismeretek felidézésére.

Kreatívnek tartjuk az újszerű, eredeti, bátor és szabad gondolkodást.

A kreativitás az ember veleszületett képessége: valamilyen szinten mindenki rendelkezik vele.

A kreativitásnak három alkotóeleme van: intellektuális (az a képességünk, hogy ötleteket termeljünk); motivációs (az a késztetés, hogy legyenek ötleteink, melyeknek hangot is adunk); és érzelmi (a "másképpen gondolkodás bátorsága, ellenállás az alkalmazkodás kényszerével szemben, kockázatvállalás stb.)

A kreativitás ezeknek az alkotóelemeknek az interakciójából jöhet létre.

"A képzelet sokkal fontosabb, mint a tudás. A tudás véges. A képzelet felöleli az egész világot."
(Albert Einstein)

Ki kreatív?

Az alkotó gondolkodású embereket megfigyelve megállapítható, hogy szinte mindannyian rendelkeznek bizonyos, jól elkülöníthető személyiségjegyekkel. E legfontosabb személyiségjegyek

Problématudat

Az alkotó gondolkodású emberek

rendelkeznek azzal a képességgel, hogy felismerjék a problémát, majd "fején találják a szöveget": rátapintanak az előre megadott megoldások gyengéire és megkérdőjelezzik az előregyártott válaszokat.

Újszerű kérdések felvetésének képessége

gyakran képesek egy-egy hagyományos kérdésfeltevés átfogalmazására, hogy az új kérdéssel új ismeretek számára nyithassanak utat.

Lényeglátás

kitűnnek azzal a képességükkel, hogy rögtön a dolog lényegéig hatolnak, és nem vesznek el a részletekben.

Elemző és szintetizáló képesség

nagy rátermettséggel bontják elemeikre a különböző kérdés-komplexumokat, és mind az így keletkezett részproblémák, mind pedig a távolabb eső tapasztalati területek között könnyen teremtenek kapcsolatot, felismerik az összefüggéseket.

Ötletgazdagság

képesek arra, hogy valamilyen probléma felismerése, lehatárolása után ötletek sokaságát produkálják annak megoldására.

A gondolkodás rugalmassága

gondolkodásuk nemcsak termékeny, hanem rugalmas is, és ez képessé teszi őket arra, hogy az egyszer elfogadott gondolatmenetet elejtsék és másik gondolati út felé forduljanak.

Eredetiség

igen jó képességgel rendelkeznek ahhoz, hogy újszerű, szokatlan gondolati utakon járjanak.

*"A képzelet sokkal fontosabb, mint a tudás. A tudás véges. A képzelet felöleli az egész világot."
(Albert Einstein)*

Mennyire vagy kreatív?

A következő feladatok megoldásával felmérheted, hogy mennyire vagy kreatív: mennyire tudod használni a fantáziádat, és mennyire vagy képes a megszokottól eltérő módon gondolkodni.

- Sorolj fel minél több sárga színű dolgot!
- Mi lenne, ha
  - a Nap keringene a Föld körül?
  - a férfiak is szülnének gyermekeket?
  - értenénk az állatok nyelvén?

Találj ki minél több logikus következményt ezekhez a képtelen, de elképzelhető feltételezésekhez!

- Egészítsd ki az alábbi, elkezdett rajzokat úgy, hogy egyértelmű legyen, mit ábrázolnak!

- Írj le, mutass be minél érzékletesebb módon egy szem narancsot egy marslakó számára!

Térj ki a narancs minél többféle tulajdonságára - azaz nemcsak a kinézetére, hanem az ízére, illatára, tapintására is!

- Mi ez? Mit ábrázolnak a rajzok?

A feladatokkal foglalkozva észrevehetted, hogy nincsen egyetlen helyes megoldásuk. E kérdésekre számtalan válasz adható, és ezek egyike sem hibás. Emiatt kreativitásod fejlettsége sem csupán abból mérhető le, hogy milyen megoldásokat adtál a feladatokra, hanem abból is, hogy törekedtél-e minél eredetibb megoldásokra, illetve hogy sokféle ötleted támadt-e egy-egy feladat kapcsán.

A klasszikus kreativitástesztek a fentiekhez hasonló feladatokat tartalmaznak, és a megoldások eredetiségével, sokszínűségével mérik a kreativitást.

“A képzelet sokkal fontosabb, mint a tudás. A tudás véges. A képzelet felöleli az egész világot.”
(Albert Einstein)

Creativity Quotient

Kreativásodnak fontos jellemzője az is, hogy mennyi időt töltöttél el az előző oldal feladataival, vagy még inkább: hogy mennyire volt kedved foglalkozni velük.

Ha ezekre a kérdésekre pozitív választ adsz, akkor van hajlamod a kreatív gondolkodásra.

A Lullenstyd kutatócsoport által kifejlesztett CQ-teszt ezt a hajlamot méri: a szokatlan feladatok iránti érdeklődést, a váratlan, furcsa helyzetek iránti nyitottságot, a feladatérzékenységet és a gondolkodás rugalmasságát.

A teszt segítségével a vizsgálat elvégzőinek CQ (Creativity Quotient - kreativitáshányados) értéke határozható meg. Az eredmény egyetlen számérték, melynek nagysága arányos a kreativitás mértékével.

A CQ – akárcsak az IQ (intelligenciahányados) – átlagos értéke 100. A 80 alatti érték alacsony, míg a 120 feletti magas kreativitást jelez; az igazán kiemelkedő kreatív képességekkel rendelkezők CQ-ja 140 és 160 közötti.

A vizsgálat a Brain Pattern Service (BPS) workshop keretein belül történik, hogy minél inkább felszínre kerüljenek a rejtett kreatív képességek. A teszt legfontosabb része egy ábraszorozatra való gondolat ráhangolódás - aminek során a vizsgálat jelentkezőinek egymást követő rajzokra kell koncentrálniuk, abban minél inkább elmélyedniük -, illetve az ábrák tetszetősségének megítélése.

A korábbi kreativitásteszt feladatai kiismerhetőek: némi gyakorlattal kitálható, hogy a teszt készítői és kiértékelői mely válaszokat, milyen megoldásokat tekintenek ötletesnek, eredetinek. A CQ-tesztnél ez nincs így: a magas pontszámot adó kitöltése nem megtanulható. Ezen kívül műszeres méréssel is kombinálható, így eredménye jóval megbízhatóbb.

A teszt többszörös, beépített védelmet tartalmaz a félrevezető válaszokkal szemben, a szándékosan adott téves feleletek kiszűrhetők. A kapott számszerű CQ pedig összehasonlíthatóvá és pontosan értelmezhetővé teszi a teszteredményeket.

*“A képzelet sokkal fontosabb, mint a tudás. A tudás véges. A képzelet felöleli az egész világot.”
(Albert Einstein)*

Brain Pattern Service: a kreativitástréning

A Lullenstyd kutatócsoport által kifejlesztett kreativitástréning, a Brain Pattern Service (BPS) célja a problémamegoldó képesség, konstruktív alkotó készség fejlesztése; a kreatív személyiségjegyek fejlesztése, erősítése.

Mi várható a Brain Pattern Service tréningtől?

Ha elvégzel egy - vagy inkább több – BPS tréninget, és ennek során használsz a fejedet - a gondolkodásodat, a fantáziádat -, akkor

- fejlődni fog problémaérzékenységed,
- jártas leszel a problémák megoldásához szükséges adatok összegyűjtésében, kezelésében,
- begyakorlod a különböző szakterületek ismereteinek ötvözését,
- képessé válsz a közöttük lévő analógiák felismerésére,
- párhuzamosan leszel képes alkalmazni többféle problémaállító és -megoldó módszert,
- használni tudod majd az intuitív gondolkodásodat, kezelni fogod tudni az újszerű helyzeteket.

A Brain Pattern Service módszere

A kreativitás nem oktatható abban az értelemben, hogy nem, vagy csak igen korlátozottan lehetséges elméleti ismeretek átadása útján olyan eljárásokat, módszereket megtanítani, amelyek használatával az alkotó munka mindig hatékonyan működni fog. Mivel alapvetően gyakorlati képességről van szó, fejlesztésének módszere csakis a gyakoroltatás lehet.

Ennek megfelelően a Brain Pattern Service valóban tréning, azaz a gondolkodás, a fantázia edzése, ahol a résztvevőknek meg kell dolgozniuk a sikerért. A tréningen olyan feladatokat oldunk meg, olyan gyakorlatok sorát végezzük el, amelyek bizonyíthatóan serkentik a kreatív gondolkodást, illetve mérhető módon növelik a résztvevők kreativitását. A módszer erőssége nem csupán magukban a feladatokban, hanem összeválogatásukban egymás mellé illesztésükben, az így létrejövő feladatsor tematikájában, illetve a megoldásuk által kiváltott szellemi folyamatban rejlik.

*“A képzelet sokkal fontosabb, mint a tudás. A tudás véges. A képzelet felöleli az egész világot.”
(Albert Einstein)*

